

Mattilsynet
postmottak@mattilsynet.no

Deres ref.: 2020/105124

Vår ref.: 21/12645

Dato: 25.10.2021

Høringsvar vedr. forslag til forskrift om endring av kontrollområdeforskrift for infeksjøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr, Gildeskål, Bodø, Beiarn kommuner, Nordland.

Innledning

Mattilsynet fastsatte Forskrift om kontrollområde for å forebygge, begrense og bekjempe infeksjøs lakseanemi (ILA) hos akvakulturdyr, Gildeskål, Bodø, Beiarn kommuner, Nordland den 12. juni 2020 som følge av ILA-påvisning ved 13006 Hestholmen. Bekjempelsessonen rundt 13006 Hestholmen ble opphevet den 19. mars 2021. Som følge av ILA-påvisning på lokalitet 21397 Midt Femris den 15. april 2021 ble en endringsforskrift som opprettet en ny bekjempelsessone rundt 21397 Midt Femris fastsatt 27. april 2021. Kravet om felles brakklegging av alle lokaliteter som hadde hatt fisk i sjø i bekjempelsessonen (21397 Midt Femris, 19975 Øya og 11116 Langholmen) var gjennomført 25. august 2021, og bekjempelsessonen ble opphevet og innlemmet i overvåkingssonen den 26. august 2021.

Fra 10. mai 2021 har Mattilsynet endret praksis ved opphevelse av bekjempelsessoner for ILA, slik at både bekjempelsessonen og overvåkingssonen oppheves når vilkårene for å oppheve bekjempelsessonen er oppfylt. Samtidig opprettes det en ny overvåkingssone som i hovedregel vil tilsvare området som var omfattet av den opphevede bekjempelsessonen. Hvert tilfelle skal imidlertid vurderes individuelt av Mattilsynet med hensyn til om det er behov for å innlemme et større område/flere lokaliteter i den nye overvåkingssonen enn det som var omfattet av den opphevede bekjempelsessonen. Vurderingen skal legge vekt på blant annet antall ILA tilfeller i området de siste årene, antall kontrollområder i området den siste tiden, områdets oppdrettsintensivitet og mengden fisk som oppdrettes, nærhet til annen akvakulturrelatert virksomhet som kan bidra til smittespredning, samt hydrodynamiske og topografiske forhold. Siden den nye praksisen medfører at endringene ikke skjer i tråd med anvisning i den gjeldende kontrollområdeforskriften må endringene sendes på høring. Det skal gjennomføres en toårig overvåkingsperiode i overvåkingssonen før kontrollområdeforskriften oppheves.

Oppheving av bekjempelsessonen rundt 21397 Midt Femris ble opphevet i tråd med gammel praksis, slik at bekjempelsessonen ble innlemmet i overvåkingssonen og det ble ikke foretatt en vurdering av utstrekningen av den nye overvåkingssonen.

Etter gjennomført vurdering foreslår Mattilsynet at overvåkingssonens utstrekning reduseres, men utbredelsen foreslås å være større enn området som utgjorde bekjempelsessonen rundt 21397 Midt Femris. Begrunnelsen for overvåkingssonens utstrekning er at området har vært sykdomsbelastet. Det har vært fire stadfestede tilfeller av ILA i perioden 2016 til 2021, med opprettelse av fire kontrollområder med tilhørende bekjempelsessoner. I tillegg har det vært ILA mistanke ved lokalitetene 35617 Mulnesodden og 45028 Mulnesodden S. Mattilsynet vurderes det dithen at det er nødvendig å innlemme flere lokaliteter i den nye overvåkingssonen enn de som inngikk i den gamle bekjempelsessonen omkring 21397 Midt Femris for å sikre tilstrekkelig overvåking og smittekontroll. Samtidig foreslås det en tilføyning om forbud mot flytting av fisk fra overvåkingssonen til akvakulturanlegg utenfor overvåkingssonen, men at forbudet ikke gjøres gjeldende for flytting av fisk til utsett i slaktermerd ved slakteri.

I sin konsekvensutredning vurderer Mattilsynet at reduksjonen i antallet lokaliteter som vil omfattes av den toårige overvåkingsperioden vil innebære økonomiske og praktiske fordeler for lokalitetene som tas ut av forskriften, samtidig som overvåkingen anses å være forsvarlig til å avdekke ILA-virus etter internasjonale forpliktelser. Totalt sett anses dette å gi administrative, økonomiske og praktiske besparelser for både forvaltning og næring. Lokalitetene 13006 Hestholmen N, 28036 Langskjæran, 38317 Vedskjeran, 29296 Fleina, 11129 Nordfugløy, 13290 Stigvika, 22995 Oldervik og 30857 Leirvik foreslås innlemmet i den nye overvåkingssonen og må dermed fortsette med månedlig helsekontroll med prøveuttak egnet til å avdekke eventuell ILA-smitte og vil påføres en videreføring av dagens kostnader. Mattilsynet vurderer slik prøvetaking å være nødvendig for å sikre tilstrekkelig overvåking og smittekontroll i det som anses å være et forholdsvis sykdomsbelastet område og påpeker at hensynet til å hindre spredning av ILA til større områder må veie tyngre enn de ulemper tiltakene påfører de aktuelle aktørene. Øvrige endringsforslag anses å være tydeliggjøring av gjeldende regelverkskrav, og negative konsekvenser som følge av forbud mot flytting av fisk anses å forekomme sjeldent.

Veterinærinstituttets vurdering

Basert på opplysningene gitt av Mattilsynet støtter Veterinærinstituttet Mattilsynets vurdering om at overvåkingssonens utstrekning kan reduseres i forhold til området tidligere omfattet av bekjempelsessonen rundt 21397 Midt Femris, med tillegg av lokalitetene 13006 Hestholmen N, 28036 Langskjæran, 38317 Vedskjeran, 29296 Fleina, 11129 Nordfugløy, 13290 Stigvika, 22995 Oldervik og 30857 Leirvik. Veterinærinstituttet anser Mattilsynets argumentasjon for å inkludere de ovennevnte lokalitetene i overvåkingssonen som tilstrekkelig faglig begrunnet.

Veterinærinstituttet ønsker imidlertid å påpeke at ventemerddsetting generelt medfører en økt risiko for spredning av ulike smittestoff, inkludert ILA-virus. Uten å teste hele populasjonen anser Veterinærinstituttet at det ikke er mulig å bevise at en fiskegruppe ikke er infisert med et gitt smittestoff. Ventemerddsetting av fisk fra en lokalitet i en ILA overvåkingszone medfører, slik Veterinærinstituttet forstår det, muligheten for at en kan direkte introdusere fisk med uoppdaget ILA-smitte til et område uten kjent ILA smitte. Etter Veterinærinstituttets syn bør derfor bruk av ventemerdd av smittehygieniske årsaker generelt sett ikke tillates, spesielt viktig er dette i områder dekket av kontrollområdeforskrifter som har som målsetting å begrense og forebygge smittespredning.

Konklusjon

Veterinærinstituttet støtter Mattilsynets forslag til forskriftsendring som beskrevet i høringsbrevet, men anbefaler at ventemerddsetting av fisk fra ILA overvåkingssoner unngås der det er mulig.

Med hilsen

Edgar Brun
Avdelingsdirektør
Avdeling for fiskehelse og velferd
Veterinærinstituttet

Mona Dverdal Jansen
Forsker
Seksjon for epidemiologi
Veterinærinstituttet